

ผ่าตัดพิสูจน์ชิ้นเนื้อผิวหนัง (Skin biopsy)

นพ.นครชัย พงษ์ธีรรัตนภา

แพทย์ผิวหนัง

2 ตุลาคม 2560

ปรับปรุงครั้งหน้า 1 ตุลาคม 2562

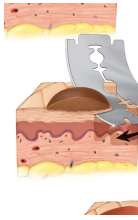
077-956789/ 1719

www.bangkoksurathospital.com

การผ่าตัดพิสูจน์ชิ้นเนื้อผิวหนัง

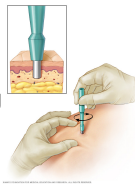
เป็นวิธีการตรวจเพื่อการวินิจฉัยโรคผิวหนังที่เป็นมาตรฐาน อาจเป็นโรคของการอักเสบชนิดต่างๆ เนื้องอกผิวหนัง หรือ มะเร็งผิวหนัง โดยจะส่งชิ้นเนื้อผิวหนังหลังผ่าตัดไปตรวจดูผ่านกล้องจุลทรรศน์ ในบางครั้งการผ่าตัดอาจเป็นการรักษาโรคผิวหนังนั้นไปได้ด้วย

วิธีการผ่าตัด มี 5 แบบ โดยแต่ละวิธีการแพทย์จะพิจารณาความเหมาะสมแต่ละรายไป คือ

1. ผ่าผิวหนัง (Shave biopsy) ผ่าโดยใช้ใบมีดตัดเอาผิวส่วนบนออกบางส่วน ส่วนล่างของผิวจะไม่ถูกตัดออก วิธีนี้ไม่จำเป็นต้องเย็บแผล และจะมีสะเก็ดน้ำเหลืองมาคลุมหลังผ่าตัด ใช้เวลา 1-2 สัปดาห์แผลจะเริ่มหาย หลังแผลหายผิวมักมีสีซีดกว่าด้านข้าง และมีรูปร่างเหมือนกับรอยผ่าตัด โดยมักจะค่อยๆ ลดขนาดลงได้ตามระยะเวลา

2. เจาะผิว (Punch biopsy) โดยใช้เครื่องมือคล้ายปากกาปลายด้ามมีใบมีดกลมขนาดเล็กทั่วไปขนาด 3-4 มิลลิเมตร หลังผ่าตัดจะเย็บผิวหนัง 1-2 เข็ม หลังแผลหายจะเป็นแผลเป็นจางๆ ขนาดเล็กมาก หรืออาจมีผิวหนังยื่นหรือหัวลงเล็กน้อย

3. ผ่าตัดเลาะออก (Excisional biopsy) การผ่าตัดรอยโรคที่ผิวหนังออกจนหมด โดยมักตัดผิวหนังข้างเคียงออกบางส่วนด้วย แผลจะมีความยาวประมาณ 3-4 เท่าของขนาดรอยโรคที่ผิวหนังนั้น

4. ผ่าตัดออกบางส่วน (Incisional biopsy) การผ่าตัดที่ไม่เลาะรอยโรคจนหมด เพราะเลาะออกหมดไม่ได้ หรือ ไม่มีประโยชน์ในการเลาะออกหมด รอยแผลมักเป็นแนวตรงความยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร หรือตามความยาวของแนวผ่าตัดในแต่ละราย

5. ขูดผิวออก (Curettage) การผ่าตัดชนิดนี้มักใช้กับมะเร็งผิวหนัง ร่วมกับวิธีอื่น มักทิ้งสะเก็ดบนผิวแล้วจะค่อยๆ หลุดเองไปใน 1-2 สัปดาห์ แผลจะหายผิวสีซีดกว่าผิวข้างเคียง

ทางเลือกในการตรวจรักษาด้วยวิธีนี้ วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็วเพื่อหากการวินิจฉัยที่ชัดเจนซึ่งเป็นประโยชน์แก่ตัวผู้ป่วยเอง ทางเลือกอาจใช้การตรวจเลือด ใช้ยาหรือเทคนิคการรักษาทางศัลยกรรมอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวินิจฉัยโรคเบื้องต้นในขณะนั้น กรุณาปรึกษาแพทย์

ก่อนทำการผ่าตัด

1. ควรแจ้งแพทย์ถึงโรคประจำตัวที่เป็น เช่น โรคเลือด โรคเกล็ดเลือด โรค มะเร็งเม็ดเลือด โรคหรือภาวะที่มีเลือดออกง่ายหยุดได้ยาก เช่น โรคฮีโมฟีเลีย โรคไต โรคตับ เป็นต้น
2. แจ้งว่ารับประทานยาใดเป็นประจำที่ส่งผลต่อการหยุดไหลของเลือด เช่น แอสไพริน, วาร์ฟาริน(คูมาดิน), โคลพิโดเกรล(플라วิก), ฟลิตาล, ไร วารอกซาแบน(ซาเรลโต) อาหารเสริมหรือวิตามินบางชนิด เช่น วิตามินซี วิตามินอี น้ำมันปลา แปะก๋วย โสม กระเทียม ขมิ้น ยี่หระ ขิง สารสกัด เมล็ดองุ่น สารสกัดหัวหอม อีฟนิ่งพริมโรส แพทย์อาจพิจารณาให้หยุดรับประทานยาหรืออาหารเสริมก่อนผ่าตัดได้ ในกรณีรับประทานยาแอสไพริน และโคลพิโดเกรล อาจไม่จำเป็นต้องหยุดยาก่อนผ่าตัดยกเว้นแพทย์สั่ง ส่วนยาวาร์ฟารินนั้นแพทย์อาจพิจารณาให้หยุดก่อนผ่าตัด 3 วัน ในผู้ป่วยบางราย
3. แจ้งประวัติแพ้ยา เช่น ยาชา ยาแก้ปวด ยาต้านอักเสบ ยาปฏิชีวนะ
4. แจ้งประวัติการแพ้อื่น ๆ เช่น อาหารทะเล แพ้ไอโอดีน แพ้ลาเท็กซ์ (Latex) แพ้ผลไม้มบางชนิด เช่น กัวย แอปเปิ้ล กีวี
5. แจ้งแพทย์ว่ามียาพาราเซตามอลอยู่ที่บ้านหรือไม่ หากต้องการควรแจ้งแพทย์อีกครั้ง
6. ควรมีผู้ติดตามมาด้วยหากต้องเดินทางด้วยระบบรถขนส่งสาธารณะ หรือ ขับขี่ยานพาหนะมาเอง
7. ควรตรวจสอบสิทธิกับบริษัทหรือตัวแทนประกันชีวิตก่อนทุกครั้ง ถึงสิทธิการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล สิทธิตามกฎหมายหรือความแตกต่างไปได้ ในบางครั้งผู้ป่วยอาจต้องสำรองจ่ายไปก่อนการผ่าตัด
8. ก่อนผ่าตัด ดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารได้ตามปกติ ไม่ควรรับประทานจนอิ่มมากเกินไป
9. เลือกสวมใส่ชุดที่ใส่สบายหรือชุดที่หลวม สามารถถอดและใส่ออกได้ง่าย อาจสวมรองเท้าแตะ แพทย์อาจให้เปลี่ยนชุดเตรียมผ่าตัดที่โรงพยาบาลเตรียมไว้ให้ได้
10. ไม่ควรนำของมีค่าติดตัวมามาก นาฬิกาข้อมือ กระเป๋าตังค์ กระเป๋าถือ เครื่องประดับ อัญมณี แหวน กำไล ควรใส่มาจากบ้านให้น้อยที่สุด หากจำเป็นกรุณาฝากญาติ หรือบุคคลติดตามที่ไว้วางใจ

ระหว่างการผ่าตัด

1. แพทย์และเจ้าหน้าที่จะให้ผู้ป่วยลงชื่อในใบยินยอมการผ่าตัด โดยผู้ป่วยอาจนำญาติหรือเพื่อนมาร่วมซักถามข้อสงสัยกับแพทย์ได้
2. แพทย์จะเลือกทำการทา หรือ ฉีดยาชาลงบนบริเวณที่จะทำการผ่าตัด หลังทายาชา 45 นาที-1 ชั่วโมงจะเริ่มมีอาการชาผิวหนัง หากใช้วิธีฉีดยาชาจะเริ่มชาภายในไม่กี่นาทีหลังฉีด ผิวหนังบริเวณได้รับยาชาจะยังคงมีความรู้สึกได้บางส่วนเช่น รู้สึกขึงหนา ตึงผิว รู้สึกถึงแรงกดได้ แต่จะไม่รู้สึกเจ็บผิวหนัง
3. แพทย์จะผ่าตัดโดยใช้เทคนิคปลอดเชื้อ โดยทาน้ำยาฆ่าเชื้อลงบนผิวหนังก่อนผ่าตัด ทั่วไปแล้วมักใช้เวลาผ่าตัดไม่เกิน 30 นาที

ความเสี่ยงจากการผ่าตัด

1. **แผลเป็น** อาจมีแผลเป็นหลงเหลือบนผิวหนังได้ แพทย์จะพิจารณาปิดและทำแผลให้เกิดแผลเป็นน้อยที่สุด ในบางรายอาจเป็นคีลอยด์หรือแผลเป็นนูน ซึ่งมักเกิดในบริเวณแผลที่มีความตึงผิวสูง แผลเป็นสามารถมารักษาภายหลังแผลผ่าตัดหายดีได้
2. **เลือดซึม** อาจมีเลือดซึมได้เล็กน้อยหลังผ่าตัด 24 ชั่วโมง หากมีเลือดซึมไม่ควรเช็ดออก ควรซับและทำการกดแผลแน่นทิ้งไว้ 15-30 นาทีจนเลือดหยุด อาจยกแผลผ่าตัดให้สูงถ้าแผลอยู่บริเวณแขนขา หากเลือดไม่หยุดกรุณาพบแพทย์ หรือมาโรงพยาบาล
3. **รอยช้ำ** โดยปกติอาจพบได้ในบางรายที่มีการเลาะผิวหนัง การผ่าตัดบริเวณขา ใช้นาบางชนิด หรือมีภาวะที่ทำให้ผิวหนังช้ำได้ง่าย ซึ่งจะค่อยจางลงไปได้เองในระยะเวลา 21-28 วัน
4. **แผลติดเชื้อ** แผลอาจมีรอยแดง อักเสบ เจ็บ เริ่มมีน้ำเหลืองหรือหนองไหลใน 48-72 ชั่วโมงหลังผ่าตัด ในกรณีนี้อาจต้องได้รับยาฆ่าเชื้อเพิ่มเติม
5. **ชาผิวหนัง** ยาชาจะยังคงมีฤทธิ์หลังผ่าตัดได้ 1-2 ชั่วโมง บนใบหน้าและช่องปากอาจชาได้ถึง 4 ชั่วโมง ควรหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารและเครื่องดื่มร้อนจัดจนกว่าความรู้สึกปกติจะกลับมาเพื่อป้องกันแผลไหม้ น้ำร้อนลวก
6. **เส้นประสาทบาดเจ็บ** โอกาสเกิดได้น้อยมาก ใต้ผิวหนังมีเส้นประสาทเลี้ยงอยู่หากมีการบาดเจ็บอาจมีการชา หรือกล้ามเนื้ออ่อนแรงเฉพาะส่วน
7. **แผลไม่ติด** เกิดได้น้อยมาก อาจพบได้กับกรณีแผลติดเชื้อ การดูแลแผลหลังผ่าตัดที่ไม่เหมาะสม หรือ ผู้ป่วยมีภาวะที่ทำให้แผลหายช้า เช่น เบาหวาน โรคของหลอดเลือด หรือโรคทางเนื้อเยื่อบางชนิด เป็นต้น

หลังผ่าตัด

1. ควรพักผ่อนเป็นเวลาอย่างน้อย 12 ชั่วโมง หลีกเลี่ยงการออกกำลังกายหรือกิจกรรมที่ต้องขยับหรือใช้แรงมาก 48 ชั่วโมง หากแผลผ่าตัดอยู่ใกล้ข้อหรือแผ่นหลังอาจต้องขยับให้น้อยลงเป็นระยะเวลา 7 วัน ควรหลีกเลี่ยงการกระแทกบริเวณแผลผ่าตัด
2. ยาชามักค่อยๆหมดฤทธิ์ไปใน 1-2 ชั่วโมง ถ้ารู้สึกปวดหรือเจ็บแผล ควรรับประทานยาพาราเซตามอล
3. ควรทำให้แผลผ่าตัดแห้งและสะอาดเสมอ หลีกเลี่ยงกิจกรรมทางน้ำ ว่ายน้ำ หรือ การทำให้แผลเปียกน้ำ การขัดสีบริเวณแผล
4. แพทย์อาจพิจารณาให้เปิดล้างแผลทุกวัน หรือ ปิดแผลไว้ด้วยวัสดุปิดแผลต่างๆ เช่น Duoderm®, Allervyn®, Tegaderm®, Opsite®, Nexcare® เป็นต้น โดยไม่จำเป็นต้องล้างแผลก็ได้
5. หากแพทย์ไม่ได้ใช้วัสดุปิดแผล โดยเปิดแผลหรือใช้เทปปิดแผล (Steri-strip®) ไว้ แพทย์จะพิจารณาสั่งยาทาฆ่าเชื้อ หรือวาสลีน อาจอยู่ในรูปแบบขี้ผึ้งหรือครีมแทน ควรทายาให้แผลชุ่มแต่ไม่ไหลเยิ้ม หลีกเลี่ยงไม่ให้แผลถูกน้ำอย่างน้อย 24-72 ชั่วโมง หลังจากนั้นสามารถล้างน้ำสะอาดได้ ห้ามขัดหรือเกาสะเก็ดบนแผล
6. ในกรณีมีการเย็บแผล แพทย์จะแนะนำวัน และสถานที่ที่ต้องมาตัดไหม

การนัดติดตาม

1. แพทย์จะนัดติดตามมาฟังผลการตรวจ การตรวจผลพยาธิวิทยาทั่วไป ใช้เวลาประมาณ 5-7 วัน หลังผ่าตัด การตรวจผลทางพยาธิภูมิคุ้มกัน ใช้เวลาประมาณ 7-14 วันหลังผ่าตัด หากมีผลการตรวจชนิดอื่นนอกจากนี้อาจนานกว่านั้นได้ แต่ผลการตรวจจะทยอยออกผลตามระยะเวลา
2. ถ้ามีการเย็บแผล แพทย์จะนัดมาตัดไหมภายหลังการผ่าตัดในระยะเวลาที่เหมาะสม ใบหน้าอาจใช้เวลา 5-7 วัน แขนและลำตัว 7-10 วัน ขา 10-14 วัน ในผู้ป่วยบางรายที่มีภาวะพิเศษอาจต้องเลื่อนการตัดไหมออกไปได้
3. แพทย์อาจพิจารณาให้การตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม หลังทราบผลการตรวจชิ้นเนื้อผิวหนัง
4. การรักษาเพิ่มเติมและการพยากรณ์โรค จะขึ้นอยู่กับกรณีวินิจฉัยขั้นสุดท้ายของแพทย์
5. หากมีข้อสงสัยหรือคำถามกรุณาปรึกษาแพทย์

เอกสารอ้างอิง

1. Mayo Clinic. Skin biopsy. Patient Care & Health Information. <http://www.mayoclinic.org/tests-procedures/skin-biopsy/home/ovc-20196287>. Accessed Nov 29, 2016.
2. Queen Elizabeth Hospital Birmingham. Skin biopsy. <http://www.uhb.nhs.uk/patient-information-leaflets.htm>. Accessed May, 2016.
3. Elston DM, et al. Skin biopsy. J Am Acad Dermatol. Vol. 75(4). Jan, 2016. p.1-16.
4. Buckinghamshire Healthcare Department of Dermatology, Allergy and Skin surgery. Patient Information-Minor Skin Surgery. July 2017.

เรียน แพทย์/พยาบาล/เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง.....

ผู้ป่วย (STICKER)

ได้รับการผ่าตัดผิวหนัง..... เมื่อวันที่/...../25.....

ตำแหน่งผ่าตัด

กรุณาทำการตัดไหมให้แก่ผู้ป่วยรายนี้ ทั้งหมดเข็ม หลังวันผ่าตัด วัน